

ARNHEMSCHE COURANT.

ZATURDAG 24 JULI.

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal
's weels wordt uitgegeven, en wel op *Dinsdag*,
Woensdag, *Donderdag*, *Zaterdag* en *Zondag*, is
f 5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentiën, die men ten vijf
regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20
centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke
plaatsing.

Buitenlandsche berichten.

ITALIË.

Rome, 30 juli. Onze ministeriële crisis is gelukkig voorbij: kardinaal *Gizzi* blijft secretaris van staat en moet het ook wel blijven; want van de weinige kardinalen, die geschikt zijn hem te vervangen, schijnt niemand genegen eenen post aan te nemen, naar welken vroeger allen haakten. De paus heeft het misverstand tusschen kardinaal *Gizzi* en den vice-secretaris *Corboli* bijgelegd. Met dat al schijnt alles aan te toonen, dat wij eene gewichtige staatkundige crisis te gemoet gaan. Verschijnselen van regeringloosheid vertoonen zich onder verschillende vormen, in de provinciën zoowel als in de hoofdstad en de regering geeft, in plaats van krachtig op te treden, blijken van zwakheid.

— Men verneemt uit eene goede bron, dat de gezanten van Oostenrijk en Frankrijk gemeenschappelijk eene nota hebben overhandigd, waarin zij, namens hunne soevereinen, aan den H. Stoel de meest ernstige voorstellen doen, om voor de rust des lands, van welke die van geheel Italië en de vrede van Europa afhangt, zorg te dragen; aan de onderdanen echter ook de hervormingen toe te staan, tot welke Z. H. van den beginne af aan heeft hoop gegeven, die aan de beheften des lands beantwoorden en toch met den aard der pauselijke regering bestaanbaar zijn. Z. H. heeft onmiddellijk eene congregatie van kardinalen benoemd, om daarover te raadplegen.

PRUISSEN.

Berlijn, 30 juli. Eenige uren geleden, had er op den Berlijn-Potsdam-Maagdenburger spoorweg een ernstig ongeluk plaats, hetwelk slechts door eene merkwaardige schikking des toevalls zonder zeer heillooze gevolgen bleef. Bij den vroegtigen, namelijk, die des morgens te 5 1/2 ure van hier vertrok, geraakte, tusschen Kohlhasenbruch en Potsdam, de locomotief uit het spoor, stortte over een kleinen aardwal in eene sloot en sleepte twee goederenwagens en een personenwagen met zich voort, terwijl de beide overige personenwagens op het spoor bleven. Gelukkig was deze eerste personenwagen niet bezet; van de passagiers in de beide andere wagens werden er slechts enkelen min beduidend gekwetst. Overigens verloor de pakmeester van den eersten goederenwagen, welke bijna geheel verbrijzeld werd, een oog bij 'n ongeval en een wegwachter een arm, terwijl de stookker der locomotief en de condubteur derzelve slechts licht gewond werden. Een terstond ingesteld onderzoek deed blijken, dat de oorzaak van dit ongeval daarin moet gezocht worden, dat het spoor op de plaats, waar het ongeluk plaats greep, uit de voegen geweken was, zoodat twee einden van van hetzelfde geheel overeind stonden en de bron hiervan schijnt daarin gelegen, dat men, uit verkeerde spaarzaamheid, een paar der wegwachters, belast met het opzigt over het spoor, van hunnen post had doen gaan, om elders diensten te verrigten. Ware het ongeval bij een lateren trein gebeurd, waarbij men 23 geheel gevulde personenwagens telde, het ongeluk ware niet te overzien geweest.

Keulen, 22 juli. In den nacht van den 2den op den 3den dezer werd de ijzeren spoorwegbrug over de Taschirne bij Siegeradorf (Saksen) in het muurwerk van eenen der pilaren, waaraan derzelve bevestigd is, met geweld losgebroken en zoodanig beschadigd, dat de brug, ware er een trein overgegaan,

zeer zeker zou ingestort zijn. Alleen aan de nauwgezette pligtsvervulling des spijgters van de brug, welke dezelve bij tijds onderzocht en opgehoogd heeft, danken, dat er niet een gracieus ongeluk gebeurd is. Men hoopt den misdadiger, die zich hieraan schuldig gemaakt heeft, uit te vinden; naar men verneemt is er, id een der laatsverloopen nachten, een wachtershuisje in de nabijheid der brug vernield en de dader uitgevonden geworden.

ENGLAND.

Londen, 20 juli. Het Hoogerhuis gaat nooit tot eene zitting over, voor dat een der bisschoppen, leden der vergadering, door een kort gebed den Hemelschen zegen over de beraadslagingen afgesmeekt heeft. Zaterdag jl. was geen der prelaten aanwezig, zoo dat het Hoogerhuis wel twee uren heeft moeten wachten voor dat het zijne werkzaamheden beginnen kon.

— Jongstleden donderdag hebben er vrij ernstige ongeregelheden te Dublin plaats gehad. De leden van het Jonge Ierland zijn aangevallen en geslagen geworden door het graauw, onder het geroep van: *Leven O'Connell en Oud-Ierland!* De politie heeft tusschen beide moeten komen, ten einde de orde te handhaven.

FRANKRIJK.

Parijs, 29 juli. Men zegt, dat de heer *Teste* bij de voorlezing van zijn vonnis dermate ontroerd is geweest, dat men een oogenblik voor eene tongestie naar het hoofd vreesde. De geneeskundige hulp heeft hem evenwel tot bedaren gebracht.

Gisteren avond heeft de generaal *Cubières* zijne geldboete van 10,000 franken benevens 1000 franken voor de kosten van het proces en 1000 franken orlogstijnden befaald, waarna hij aanstonds in vrijheid is gesteld.

Men zegt, dat de generaal *Cubières* zich naar St. Louis (Missouri) zal begeven, waar ten zijner ooms, die na 1815 daarheen vertrokken is, aanzienlijke landgoederen bezit.

De heer *Parmentier* bevindt zich nog in de gevangenis van het Luxemburg, totdat hij zijne geldboete en zijn aandeel in de kosten zal betaald hebben.

Zoo als bij de Kamer der Pairs gebruikelijk is, zullen de beide plaatsen, welke de HH. *Teste* en *Cubières* ingenomen hebben, nog een jaar onbezet blijven.

Parijs, 20 juli. De Kamer der Pairs heeft heden eene zitting gehouden, waarin verscheidene rapporten over wetsontwerpen van minder belang zijn ingekomen. Bij gelegenheid van de beraadslaging over het aangevraagde krediet van 200,000 franken tot viering der juli-feesten, heeft de heer *de Boissy* de omkoopingen der regering te sprake gebracht, en heeft eene toespeling gemaakt op de benoeming van den heer *Teste* tot pair en tot president van het hof van cassatie op eenen tijd, dat gezegde minister, op grond van zware verdenkingen, van het ministerie verwijderd was. Deze uitval heeft echter geene verdere gevolgen gehad.

— Men zegt, dat de oppositie voornemens is, interpellatiën te rigten aan de ministers, betrekkelijk de concessiën van mijn-ontginningen in Algerië, achter welke concessiën, zooals eene onlangs door de dagbladen openbaar gemaakte acte van vennootschap, schandelijke overeenkomsten schuilen.

Een gerucht, dat bij de Kamer der Afgevaardigden veel geloof vond, bestond daarin, dat de maarschalk *Soult* andermaal zijn ontslag ingezonden had, dat

daarop de ministerraad bijeengeroepen en dit ontslag aangenomen was. Men zoude dadelijk aan den maarschalk *Bugeaud* geschreven hebben, om hem de portefeuille van oorlog aan te bieden, en het zou bijna reeds besloten zijn, dat de heer *Guizot* het presidentschap van den ministerraad overnemen zoude. Even zeker schijnt het, dat de heer *Cumin-Gridaine* in stellige bewoordingen zijn voornemen te kennen gegeven heeft, af te treden, en dat hij, na den afloop der zitting, door den heer *Muret de Bort* vervangen zoude worden.

— De heer *Pellapra* is gisteren avond te Parijs aangekomen, en heden middag heeft hij zich in het Luxemburg gevangen gesteld. Reeds is het hof der pairs door den kanselier tegen aanstaanden vrijdag bijeengeroepen, en daar de debatten waarschijnlijk geregeld zullen afloopen, denkt men dat de zitting slechts éénen dag zal duren.

— De heer *Teste* is gisteren avond van het Luxemburg naar de Conciergerie overgebracht. In weerwit van den ongunstigen staat zijner gezondheid heeft men gemeend, niet aan het verzoek zijner familie gehoor te moeten geven, om hem naar St. Pelagie over te brengen.

— Men verzekert hier, dat de hertog *de Broglie* dezer dagen te Londen eene langdurige conferencie met den Engelschen minister *Palmerston* heeft gehad, en dat beide staatslieden zijn overeengekomen omtrent de grondslagen eener tusschen Frankrijk en Engeland te sluiten conventie, tot regeling der staatkundige aangelegenheden van Griekenland.

— Alhier zijn berichten uit Canton en Hong-Kong tot 23 en 25 mei ontvangen, welke inhouden, dat er onder de Chinezen steeds opgewondenheid tegen de Engelschen bleef bestaan. Men dacht, dat eerlang eene nieuwe expeditie tegen Canton zou worden ondernomen.

— Mevrouw *Teste* heeft eenen visch ingesteld tot scheiding van goederen.

— De heer *Cumin-Gridaine* schijnt geheel en al door zijne collega's verlaten te worden, sedert de heer *E. de Girardin* geopenbaard heeft, dat de minister 500 aandelen van den noorder-spoorweg had ontvangen. Hij blijft voortdurend op zijne plaats, zonder tot zijne collega's te spreken, die hem evenmin een woord toeroegen. Men spreekt ook algemeen van zijne op handen zijnde vervanging.

BELGIE.

Brussel, 20 juli. Een te Doornik uitkomend dagblad verzekert stellig, dat Z. M. koning *Leopold* tegen het einde dezer maand uit Parijs zal terugkomen, en dat de samenstelling van het nieuwe kabinet alsdan haar beslag zal erlangen; — dat daarna Z. M. eene reis naar Italië zal ondernemen, en gedurende niet minder dan zes maanden, tot herstel van hoogstdezelfs gezondheid, afwezig blijven. De meeste dagbladen hier te lande hebben vroeger dit bericht overgenomen, zonder hetzelfde te bevestigen of tegen te spreken. Dezer dagen is echter door een dagblad dezer hoofdstad verzekerd, dat hetgeen te dien aanzien is medegedeeld gegrond is.

Binnenlandsche berichten.

's Gravenhage, 20 juli. Gisteren heeft *Verploegh*, volgens den 's Gravenhaagsche *Nieuwsbode*, reeds een verhoor ondergaan voor den heer *mr. L. Assen*, regter in de arrondissements-regtbank te deser stede, die in deze zoo veel geruchts gemaakt hebbende zaak tot regter-commissaris is benoemd. Men ver-

zekert, dat de instructie veel tijd zal vorderen; althans schijnt het zeker, dat een groot aantal getuigen uit alle oorden van het rijk, waaronder velen, die, naar men zegt, ter bekoming van eenen post, gelden moeten hebben gestort, zullen worden gehoord.

— Men verneemt, dat Z. K. H. prins *Frederik der Nederlanden* binnen kort in deze residentie zal terugkeeren.

's *Gravenhage*, 21 juli. Heden is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, tot verhooging der staatsbegroting over het loopende jaar, hoofdstuk marine, en zulks ten gevolge van de duurte der levensmiddelen. — Verzending naar de afdelingen.

De commissie van rapporteurs heeft verklaard, bereid te zijn haar algemeen verslag uit te brengen over het ontwerp der begroting nopens de landsdrukkerij over 1848 en 1849. De dag der beraadslaging daarover zal nader worden vastgesteld.

Vervolgens zijn de algemeene beraadslagingen voortgezet over den 1sten titel, IIde boek, van het Wetboek van Strafrecht.

De heer *Luzac* heeft in eene belangrijke rede het verlangen naar de bedoelde strafbepalingen bestreden.

1o. Omdat het *placet* in contradictie is met onze grondwet; 2o. omdat, wat men wil, van middel-euwschen oorsprong is en ongeschikt om te keer te keer te gaan, wat men beoogt; 3o. omdat het (in den aard en den vorm, waarin men het wil), onbekend en geheel iets nieuws is. Vooral in dat gedeelte zijner rede heeft de spreker het argument, uit de voordragt van 1827 en 1842 getrokken, bestreden. Uit de processen-verbaal der afdelingen bewijst de spreker, dat er in 1827 een zeer groot verschil van meening heerschte en de bepalingen op op geene aanneming konden aanspraak maken, en dat in 1842 volstrekt niet hetzelfde is gewild als thans. Zeer velen waren toen in de sectiën juist van gevoelen, dat men het verlot der regering nimmer in onze wetgeving moest toelaten, maar alleen, dat, wanneer na de afkondiging blijken mogt, dat in enig stuk gevaarlijke stellingen waren opgenomen en dus ook verkondigd, dat men dan strafbepalingen verlangde. Eindelijk betoogt de spreker, 4o. omdat het aandringen op strafbepalingen gevaarlijk is en alle schijn van hostiliteit in zich bevat, dat het *placet* onnoodig en onwettig is, en dat het verlangen en aandringen steunt op wankelmoedigheid en mistrouwen op de kracht der waarheid en verzaaking van de oude vaderlandsche spreuk: *Concordia res parvae crescunt*, en hij vreest, dat uit des te grooter aandrang of uit de vaststelling der bepalingen *discordia* zal voortvloeijen.

De heer van *Twist* spreekt in tegenovergestelden geest. Er bestaat bij hem echter geen zweem van godsdiensthaat, maar hij kan niet toegeven, dat men geene vrees voor aanmatiging voor Rome behoeft te hebben. Dit bewijst, bij voorbeeld, het naburig België, waar de geestelijkheid zich geheel op het terrein der staatkunde heeft geplaatst. Tegen die inmenging voor de gelijke vrijheid voor allen, moet gewaakt worden. Het *placet* zal niet geweigerd worden, wanneer het alleen kerkelijke zaken betreft. Begeeft men zich op het gebied van het wereldlijk gezag, dan moet dit verboden en de overtredingen daartegen dienen gestraft te worden. Zoodanige bepalingen worden niet in het tegenwoordig boek gevonden. Hij zal dus daartegen in zijn geheel stemmen, al mogt men dit ook den naam van dwang geven.

De heer *Mutsaers* vraagt het bewijs, dat Rome zich met de inmenging der geestelijkheid in staatkundige zaken in België heeft bemoeid. De geestelijkheid is Rome niet. Te vergeefs zou men deswege eene bul, aanschrijving of iets dergelijks opzoeken.

De heer van *Twist* vermeende, dat, zoo Rome er zich niet mede heeft ingelaten, hij geoordeeld had, dat de pauselijke stoel, als opperhoofd der kerk, die bemoeijenissen had kunnen verbieden. Is dit echter het geval niet, dan moet de spreker verklaren gedwaald te hebben.

De heer *Mutsaers* zegt, geen oogenblik aan de goede trouw van den vorigen redenaar getwijfeld te hebben.

De heer *Corver Hooft* kan het geheele tweede boek niet afstemmen. De heeren *Menso*, van *Panhuys*, *Schooneveld*, van *Nagell*, van *Rosenthal*,

van *Leeuwen* en *Kien* hebben nog achtereenvolgens verklaard, op gelijke gronden als vorige sprekers, tegen het geheele eerste boek te zullen stemmen. De heer *de Jong* heeft verklaard, zich niet met dat gevoelen te kunnen vereenigen.

De heer van *Akerlaken* heeft de verklaring afgelegd, dat hij voor den eersten titel, doch tot weder-invoering van de artikelen 207 en 208 van het Strafwetboek, tegen de overige titels stemmen zou.

De heer *Verwey-Méjan* verklaart, om redenen, in den titel vervat, tegen denzelfden te moeten stemmen.

Zijn Exc. de minister van justitie heeft vervolgens het woord gevoerd en betoogd, dat er, naar het oordeel der regering, ook na het meest ernstige onderzoek, geene onvermijdelijke noodzakelijkheid bestond, om wegens het haar toekomende recht van *placet* strafbepalingen in het wetboek vast te stellen, en dat het geraden en staatkundig was, zoodauidig voorstel niet te doen. De regering verklaart, derhalve, dat zij dat recht bezit, onverschillig of er al dan niet strafbepalingen in het Strafwetboek dienaangaande voorkomen. De regering heeft zich niet kunnen herinneren, dat zich enig geval had opgedaan, waardoor zich de behoefte aan het opnemen van zoodanige strafbepaling heeft doen gevoelen. Indien er noodzakelijkheid mogt bestaan, daartoe over te gaan, dan rekent zij op de medewerking der Staten-Generaal.

Z. Exc. betoogde al verder, dat, indien die bepaling niet in het Strafwetboek werd opgenomen, de wetgeving in denzelfden toestand zal verblijven als zij zich nu bevindt. Immers in het tegenwoordig Strafwetboek komt, nopens het *placet*, geene enkele strafbepaling voor.

De minister heeft ten slotte gewezen op het teedere van het onderwerp en op den algemeen bestaanden wensch tot daarstelling van het nieuwe strafrecht.

De beraadslagingen over den eersten titel worden thans gesloten verklaard. Bij hoofdelijke omvraag verklaren er zich 41 leden tegen en 15 voor. De eerste titel is alzoo niet aangenomen, en Z. M. zal eerbiedig worden verzocht dien in nadere overweging te nemen.

Tegen waren de heeren: *Verwey-Méjan*, de *Backer*, van *Rosenthal*, van *Leeuwen*, van *Naamen*, *Scheers van Harencarspel*, *Cest Jordens*, van *Haersolte*, *Nederburgh*, *Faber van Riemsdijk*, van *Panhuys*, van *Goltstein*, *Timmers Verhoeven*, *Kien*, van *Rijkevorsel*, van *Beeck Vollenhoven*, de *Man*, van *Dam van Isselt*, *Boreel van Hogelunden*, *Enschede*, *Modderman*, *Hoffman*, *Gevers*, *Star Busmann*, *Borski*, *Telting*, *Lijcklama à Nijeholt*, *Uytwerf Sterling*, de *Kempenaer*, *Hoofst*, *Anemaet*, *Duymaer*, van *Twist*, *Byleveld*, *Egter*, *Menso van Nagell*, *Nap*, *Jongsma*, *Schooneveld*, van *Heemstra* en de *Monchy*.

Vóór, de heeren *Corneli*, de *Weichs de Wenne*, van *Akerlaken*, *Mutsaers*, *Beerenbroek*, de *Jong*, *Romme*, *Luyben*, *Storm*, van *Heloma*, *Luzac*, *Gouverneur*, van *Sasse van Ysselt*, *Corver Hooft* en *Bruce*.

Z. Exc. de minister van justitie vraagt het woord. Z. Exc. doet opmerken dat, na de gevallen stemming, hetzelfde bezwaar nopens het *placet* ook waarschijnlijk de verdere titels van dit boek zou doen verwerpen. Z. Exc. gaf dus in overweging, de beraadslagingen daarover te verdagen en alzoo de tegenwoordige deliberatiën uit te stellen. — Dien overeenkomstig wordt besloten. — De vergadering wordt verdaagd tot overmorgen ten 11 ure, als wanneer zal worden beraadslaagd over het ontwerp tot opheffing van het fonds voor proceskosten.

— Het in de zitting van heden ingekomen wetsontwerp tot verhooging van hoofdstuk VIII (marine) der staatsbegroting over 1847 bevat het volgende eenig artikel:

»De bij het 3de artikel der IVde afdeling van het VIIIste hoofdstuk der begroting van staats-uitgaven over 1847, vastgesteld bij de wet van den 26sten juni 1845 (*Staatsblad* no. 37.) voor kosten der active zeemagt toegestane som van f 1.623.628.34 wordt vermeerderd met een bedrag van f 210.000 en alzoo nader vastgesteld op f 1.833.628.34; waardoor de voormelde afdeling wordt gebragt op f 2.746.165.80 en het totaal van het hoofdstuk, laatstelijk bij de wet van den 31sten maart 1847 (*Staatsblad* no. 8) bepaald op f 5.399.404.75, nader over 1847 wordt vastgesteld op f 5.609.404.75."

Blijkens de bij dit wetsontwerp gevoegde memorie van toelichting is de reeds vóór den aanvang van het jaar 1846 ontstane en gedurende het loopende jaar nog toegenomene buitengewone duurte van alle levensmiddelen oorzaak geweest, dat er voor de voeding der in 's rijks dienst zijnde schepelingen op de dienst-jaren van 1846 en 1847 aanmerkelijk meerdere uitgaven dan in gewone tijden, waarop in de begroting gerekend was, onvermijdelijk noodzakelijk zijn geweest en zelfs nu nog, ofschoon dan welligt in

eene mindere mate, zullen moeten plaats hebben. Voor de eerste 9 maanden of voor 900.000 ransoenen heeft de duurte eene meerdere uitgaaf van f 180.000 veroorzaakt. Voor de nog loopende 3 maanden van dit jaar zal daartoe ook nog f 30.000 gevorderd worden, zoodat het bedoelde hoofdstuk noodwendig met f 210.000 zal moeten worden vermeerderd.

§ *Haarlem*, 20 juli. »Verslagenheid en schrik houden onze geheele goede stad bevangen; outsteltentis is op elks gelaat te lezen, en innerlijke schaamte belet ons de oogen op te slaan; de *Opregte Haarlemers* verlaten sedert eenige dagen huone binnekamers niet, om het oog van den vreemdeling te ontgaan. — Ach! onze kroon is ons van het hoofd gerukt, onze eer is vertrappt. De electro-magnetische telegraaf bragt ons die rampzalige tijding. *Quis talia fando temperet a lacrymis?!!* Wie zou niet weenen bij zulk een slag?

»En die slag is ons toegebragt door onzen roem, door ons troetelkind, — door den heer *Enschede*. Hoe te regt verhieven wij er ons op, dat in onze stad de boekdrukkunst werd uitgevonden; en, als daarvan maar even gerept werd, met wat fierheid wezen wij dan den vreemdeling op de inrigting van onzen *Enschede*, en met wat woordenpraal spraken wij dan van de *Haarlemsche Courant* en van het standbeeld van *Laurens Koster*? — Ach, dat alles is voorbij!

»Met meer dan gewonen schrik moesten wij Haarlemers, den toelag der regering bemerken, om de drukpers, die onder ons geboren en gevierde koningin der aarde, in ijzeren boeien te slaan, en in een dompig kerkerhol te doen versmachten. Wij troosteden ons, echter, en wij schepten moed bij de gedachte, dat onze stad eenen vertegenwoordiger in den volksraad telde; een vertegenwoordiger, welke alles aan die koningin verschuldigd is, alles wat hij heeft en wat hij is; een vertegenwoordiger, wiens erkentelijkheid voor die vorstin, en wiens eer als Haarlemsch burger nimmer gedoogen zouden, dat haar het minste leed geschiedde.

»Zoo dachten wij, zóo troostten wij ons, en reeds bij voorbaat streelde ons de blijde hoop, dat wij eenmaal, naast het standbeeld van *Koster*, eentweede zouden mogen oprigten ter eere van den heer *Enschede*, als de man, die den beraamden moord der vrije pers zou hebben verijdeld.

»En daar komt ons de mededoogenlooze telegraaf plotseling de ontzettende tijding brengen, dat diezelfde heer *Enschede*, onze hoop en ons troetelkind, zich openlijk heeft geschaamd bij de beulen der vrije pers; dat hij reeds bij voorbaat, heulende met hare moorders, den dolk heeft opgeheven om zijne weldoenster, zijne voedstermoeder, in het hart te treffen. Hij stemde, met eenige weinigen, tegen het voorstel van den heer *Schooneveld*, om het adres der Geldersche drukkers en uitgevers aan den minister te verzenden.

»*Enschede! Enschedé!* wat hebt gij gedaan?

»Toen die tijding hier te Haarlem aankwam, was het er, alsof de jongste dag aanbrak. Ontzetting en akeligheid kleefde op elks gelaat, en siddering ging door elks leden. De hagelwitte klopjes werden van ergernis zwart op de deuren, en de pasgeborenen kermden droevig, terwijl het zog verdroogde in de borsten der weeklagende moeders; het water van het Spaarne werd troebel en de huizen sloegen aan, terwijl het groote orgel, zonder aanblijzing, galunde en donderde en zijne vox humana uitzette tot eene vreeslijk dreigende, demonische stemme, waarvan de nagalm nog spookt in elks gemoed; en men zag de werklieden van *Enschede* verbleeken bij hunne persen, en in de kniën knikken, terwijl de zon schuil ging, en de zwarte inkt op de letters wit werd vantoorn, en het blanke papier vuurrood van schaamte, en de eenweuwendende bloemen van de Spanjaardslaan in onzen Hout lieten mistroostig de takken hangen en bogen de kruinen met verflensde bladeren — en het standbeeld van *Laurens Koster* viel, vol ontzetting, van zijn voetstuk in het stof.

»Daar ligt het nu, de eer van Haarlem; daar ligt het nu in het stof! *horribile visu!!!*

»En toen ik nu gisteren, ter middernacht, nittooog in den eenzamen Hout, om aan de schim van *Koster* eere te bewijzen, en, mogt het zijn, hem te verzoonen, — zag ik daar, bij den onzekeren flikkerglaas der maau, ook onzen *Enschede* rondwaren.

»Handenwringende en ontgaan hoog hij zich ter aarde, en wierp hij het stof over zijn hoofd. De maau was zigbaar vermagerd. Sedert zijn uitgebragt vortum laat hem de schim van *Koster* geene rust, maar verschijnt hem in schrikkelijke gestalte, en geezelt hem ten bedde uit als het uur van middernacht slaat, en onafgebroken ruischt hem de dreigende, demonische stem van het groote kerk-orgel in de ooren, en boust hem wakker uit den slaap, — en afsigtelijk grijnzen hem de eiken van de Spanjaardslaan aan.

Ik hoorde hem de schim van *Koster* aanroepen en bezweren, en verzen declameren. »Ach", riep hij uit, — »het is niet uit vrije beweging, dat ik »zóo zondigde; neen, ik heb enkel aan den raad en »de inblazing van dien valschen vriend, dien sateliet »des behouds, gehoor gegeren: peccavi, peccavi!" — maar lees zelf den brief."

»En hij wierp een stuk papier naar *Koster*'s ooren, en verdween, jammerende als te voren. En *Koster* scheen eenigzins bevredigd, want hij ging weder staan op zijn voetstuk, waar hij nog staat; edoch met gebogen hoofd, en droevige gebaren; — en met droevige gebaren en treurige stem sprak hij tot mij:

»Gij zoon van Haarlem, aanvaard dit schrijven; en daar mijn name *Enschede* zich niet minder tegen de Nederlandsche natie dan tegen mij heeft bezondigd, zoo openbaar het, opdat aan tijdgenoot en nakomeling blijke hoe een Haarlemsch burger, zoo hij doodelyk misdeed tegen de pers, althans tot verschooning kan aanvoeren de verleiding van het Behoud en de inblazingen van den duivel Mammon!»

»En daar de begeerte van *Laurens Koster* mij heilig is als een testament, zoo openbaar ik het geschrift. Het luidde:

»De Opregte krant geraakt in decadentie,
»En telt, helaas, al haast geen klanten meer;
»Gebrek aan nieuws! Gebrek aan advertentie! —
»Zoo klagt gij, vriend, mij alle dagen weér. —
»Wel *Enschede*, wel man! kom, schep couragie,
»Grijp 't middel aan, dat het Behoud u biedt; —
»Vermoord de pers, de vrije pers! — *Eilacy!*
»Die vrijheid man, die lijkt ons immers niet?
»Toe, *Enschede*, vermoord de vrije kranten;
»Zij bragten wis de Opregte nog ten val;
»Ze ontfutselen uw' roem en uwe klanten,
»Onnoos'le duif, gij duiffje zonder gal.
»Vermoord de pers! en 't middel kan niet falen;
»'t Is braaf, dat elk voor eigen kinders vecht;
»Moog vrij die pers dan op uw BROODSIJID smalen;
»Ei, moord maar toe, en houd d'Opregte opraet.

Heusden, 20 juli. Men heeft met genoeggen gezien, dat de heer *J. A. Gerlach Jr.*, onlangs uit de provinciale staten van Noord-Brabant verdrongen, dezer dagen tot medebestuurder van het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant is benoemd geworden. Eere zij het genootschap voor die edele voldoening!

Apeldoorn, 25 juli. Maandag wordt *Z. M.* de koning van Württemberg op het Loo verwacht, die tot woensdag zal blijven, en zich op dien dag met HH KK HH den prins en de prinses van Oranje naar de residentie zal begeven.

Arnhem, 25 juli. Ten blijke, dat er bij de provinciale staten van Overijssel nog wel geest en leven heerscht — al zenden zij ook eenen heer van *Haersolte* naar de Tweede Kamer — deelen wij hieronder twee adressen mede, door hen aan Zijne Majesteit gerigt. Het eerste is het gevolg van een voorstel van den heer *J. A. van Rooijen*, het andere — dat wij uit plaatsgebrek tot ons volgende nummer moeten uitstellen — van een voorstel van *Jhr. C. M. Storm van 's Gravesande*. In de vergadering der staten, van verle-den zaterdag, is, nadat zij eenige geringe wijzigingen hadden ondergaan, tot het opzenden der adressen aan den koning besloten. Men is zeer nieuwsgierig te vernemen welk lot deze adressen, of welk antwoord hun zal te beurt vallen:

»Aan Zijne Majesteit den koning.

»SIRE!

»De staten van de provincie Overijssel hebben de mededeeling ontvangen van Uwer Majesteits besluit van den 16den juni 1847, 1ste afdeeling n°. 105, houdende, dat Uwe Majesteit geene termen heeft gevonden, om goed te keuren het door de vergadering ontworpen reglement, bepalende de wijze waarop de magt en het gezag van de staten van Overijssel wordt uitgeoefend, krachtens artikel 150 der grondwet; uithoofde met het maken van veranderingen in de bestaande reglementen zoude behooren te worden gewacht, tot dat de wetten, naar aanleiding van artikel 6 der grondwet, tot stand zijn gekomen.

»Zij nemen de vrijheid deze zaak andermaal te maken tot een onderwerp van Uwer Majesteits ernstige overwegingen. Zij doen dit met al den eerbied, welke een getrouw volk aan zijnen koning is verschuldigd. Zij doen dit bovendien met alle die liefde, waarmede zij jegens Uwer Majesteits persoon bezielde zijn, maar ook met alle die vrijmoedigheid, welke geboren wordt uit de overtuiging, dat de koning met hen streeft naar een en hetzelfde doel, het heil van Nederland, en met alle die rondheid, welke alleen de taal kan zijn der overtuiging en der waarheid.

»Het is eene daadzaak, Sire! die niet kan worden gehoochend, en welke door niemand zal worden weersproken, die niet willens en wetens de oogen wil sluiten voor het licht, dat in het bestaand reglement, bepalende de wijze waarop de magt en het gezag door de staten van de provincie Overijssel wordt uitgeoefend, bepalingen voorkomen en voorschriften worden gegeven, die in volslagen strijd zijn met de grondwet.

»De staten hebben den eed gedaan, dat zij die grondwet zullen onderhouden, zonder daarvan op eenigerlei wijze, of onder eenig voorwendsel, hoe ook genaamd, af te wijken, en zij hebben te gelijck den eed gedaan, dat zij de reglementen der provincie zullen achtervolgen en nakomen.

»In de toepassing van zoodige tegenstrijdige voorschriften, geraken zij in eenen strijd van plichten, waarbij, uit den aard der zaak, de gewetensvraag zich voordoet: waaraan te gehoorzamen, aan de grondwet of aan het reglement? Maar wat men ook kieze, gemoedelijke bezwaren zijn hier onvermijdelijk. En zouden dan de staten van Overijssel niet met vertrouwen van 's konings regtvaardigheid en godsdienstige beginselen mogen verwachten, dat zij niet zullen worden genoodzaakt, eenen toestand van zaken te bestendigen, waartegen gewetensbezwaren zich krachtig verzetten; dat hun niet zal worden geweigerd hun reglement te brengen in overeenstemming met de grondwet.

»Bij al den moed, dien zij hebben om gebreken aan te wijzen, waar zij die ontmoeten op hunnen weg, om de middelen aan te wenden tot herstel, waar hunne krachten dat gedoogen, zijn zij er fier op, Sire! dat zij voor geen eenig ander gewest van Nederland wijken in getrouwheid aan den koning, in een vurig streven tot behoud van de orde in den staat, noch ook in eerbied voor hunnen gezworen eed en voor de uitspraak van hun geweten.

»En waarom zouden zij in dezen moeten beproefd worden? Bevatten dan de bepalingen, die zij in hun reglement opna-

men, iets dat strijdig is met de landswetten, met de goede orde? Kan men eene enkele uitdrukking daarin aanwijzen, die de strekking zoude hebben om te derogeren aan de magt des konings?

»Sire! Wanneer iemand, wie ook, het wagen durfde dien blaam te werpen op de vertegenwoordigers van eene der afdeelingen uws koninkrijks, hij zoude Uwe Majesteit misleiden en niet waardig zijn in des konings nabijheid te leven; want het zoude een streven zijn om den band los te tornen, die het volk aan den vorst verbindt.

»Reeds was de mare Uwer Majesteits besluit vooruitgegaan, dat het reglement zoude worden afgekeurd, en alleen dat gerucht is in staat geweest, om meer dan eenen onzer ingezetenen af te schrikken, om zich tot lid der staten te laten verkiezen, en, verkozen zijnde, zouden zij den eed op de reglementen hebben geweigerd.

»Reeds hebben onderscheidene leden van denkbelden gewisseld over de gedragslijn, die de staten zullen hebben te volgen, wanneer de opruiming hunner gewetensbezwaren hun bij voortdoring mogt worden geweigerd, en tot welk eenen treurigen toestand van zaken zoude het leiden, indien te eeniger tijd eens meer dan de helft der leden, door die gewetensbezwaren teruggehouden, vermeenden geen deel te mogen nemen aan de deliberatiën, en er alzoo, volgens artikel 139 der grondwet, geen enkel besluit konde worden genomen?

»Zoude dat niet leiden tot wanorde in den staat? Uwer Majesteits wijsheid zal voorzeker dat niet gedoogen!

»Reeds heeft men van denkbelden gewisseld over de vraag, of, waar het reglement was in strijd met de grondwet, zoodanige bepalingen van het reglement niet moesten beschouwd worden als niet verbindend? Wat moeten de gevolgen zijn, indien de meerderheid der leden dit als de eenige uitkomst beschouwt, bij de onmogelijkheid om eene opheffing der tegenstrijdigheden tot stand te brengen? Gevolgen voorzeker, die, tot behoud der goede orde, behooren te worden voorgekomen.

»De staten van Overijssel, Sire! zijn bij het ontwerpen van hun reglement met geene overhaasting te werk gegaan, en hunne beraadslagen hebben, zonder eenige uitzondering, steeds het kenmerk gedragen van groote kalmte en bezadigden ernst, geheel in overeenstemming met het onderwerp, dat zij behandelden.

»In 1845 besloten zij hetzelfde te veranderen, en, opdat elk staatslid den tijd zoude hebben zijne overtuiging volkomen te vestigen, is men eerst in 1846 tot de uitvoering overgegaan.

»Zij hebben zich zorgvuldig onthouden, om geene enkele bepaling in het reglement op te nemen, welke konde geacht worden te behooren tot de attributen der wetgevende magt. Zij waren van gevoelen, dat de benoeming der gedeputeerde staten, volgens artikel 151 der grondwet, behoorde tot de uitoefening van hun gezag en magt.

»In de destijds aan de Staten-Generaal voorgedragene wetten op het kiesregt, kwamen echter bepalingen voor, die de benoeming betroffen der gedeputeerde staten.

»Ter vermijding van een conflict van attributie, hebben zij daarom in 1845 aan Uwe Majesteit eerbiedig te kennen gegeven, dat zij hun reglement van orde zouden herzien, maar dat zij, om opgemelde redenen, Uwer Majesteits welmeenen wenschten te vernemen, of zij daarin bepalingen mogten opnemen, die de benoeming betroffen van de gedeputeerden.

»Als Uwer Majesteits gevoelen is hun, door *Z. E.* den minister van binnenlandsche zaken, bij missive van den 27sten maart 1846, n°. 80, te kennen gegeven, dat zij in het reglement zoodanige bepalingen niet behoorden op te nemen, uithoofde derzelve zouden voorkomen in de wetten op het kiesregt.

»Zij hebben gemeend, daarin te zien des konings goedkeuring om tot de bedoelde herziening over te gaan, mits zich onthoudende, zoo als voorschreven; en uithoofde toen ook de wetten op het kiesregt waren ontworpen, lag, naar hunne beschouwing, daarin 's konings bewilliging om toen reeds met de herziening voort te gaan.

»Intusschen is de toenmalige minister van binnenlandsche zaken door eenen anderen vervangen, en aan die persoons-wisseling kan het alleen worden toegeschreven, dat men Uwe Majesteit niet genoegzaam met de retroacta in dezen schijnt te hebben bekend gemaakt.

»Zij stellen zich voor, dat, ware dit geschied, 's konings antwoord niet zoude geweest zijn, dat men met de herziening der reglementen zoude moeten wachten, tot dat de de wetten op het kiesregt zouden zijn tot stand gekomen.

»Zij meenen bovendien met bescheidenheid te mogen opmerken, dat het voorgedragen reglement van orde ook in geen eenig opzigt in verband staat met de wetten op het kiesregt, en dat geene enkele bepaling daarin voorkomt, die hiermede in aanraking zoude kunnen treden; en dat er daarom geene gegronde redenen kunnen bestaan, waarom met de verandering van dat reglement zoude behooren gewacht te worden, tot den onzekeren tijd, waarop de wetten op het kiesregt zullen zijn tot stand gekomen.

»Het vermoeden daarvan zoude dan met grond geboren worden, wanneer men niet alleen het reglement van orde, maar ook de bepalingen, eigenaardig behoorende tot het reglement omtrent de *zamenstelling der staten*, aan eene herziening had onderworpen; het zal echter Uwe Majesteit kunnen blijken, dat dit niet het geval is; en wellicht heeft eene verkeerde opvatting in dezen aanleiding gegeven tot Uwer Majesteits afwijzende beschikking.

»De staten van Overijssel leven in de volle overtuiging, dat de grondwet, de hechtste steunpilaar is, die den troon kan schragen, en dat eene strenge en getrouwe naleving van dezelve, de eenige waarborg is, die de orde in den staat kan verzekeren.

»Die grondwet te buigen of te verkrachten, zoude gelijck staan met schennis hunner plichten jegens den koning en het vaderland.

»De staten van Overijssel wenschen zich te vrijwaren voor den tijdgenoot en den nazaat tegen dien blaam.

»Des konings denkwijze kan in dat opzigt niet van de hunne verschillen, en dit noopt hen

»Uwe Majesteit eerbiedig te verzoeken, op de onderwerpelijke aangelegenheid te willen terugkomen en het voorgedragen reglement alnog te willen goedkeuren.

Arnhem, 23 juli. Aan het slot van ons laatste berigt omtrent de *Nijmeegsche bewegingen* (onze Pro-

vinciale zuster schijnt het niet goed te vinden, die *onlusten* te noemen, en wij willen haar *hierin* gaarne genoeggeven zelden wij, »dat wij nadere berigten te gemoet zagen.» Wij hebben die nadere tijdingen ontvangen (te laat voor nummer van gisteren) en laten den brief, welke deze tijdingen bevat en tevens ten antwoord kan strekken op het *démenti*, hetwelk de *Nijmeegsche Courant* getracht heeft ons te geven, hieronder in zijn geheel volgen, na vooraf de verzekering te hebben gegeven, dat zekere heer Z' te Nijmegen, die voor onzen berigtgever schijnt gehouden te worden, daaraan hoegenaamd geen deel heeft. Ziehier den bedoelden brief:

»Nijmegen, 25 juli 1847.

»Waarde Zwager!

»Gisteren avond op de societeit zijde, rees onze voortwaardiging ten top, toen ons de *Nijmeegsche Courant* ter hand kwam, waaruit wij vernamen, dat het berigt, voorkomende in de *Arnhemse Courant*, geheel voor onwaar gehouden werd; ja, het kwam zelfs zoo ver, dat men mij verzocht, u (om reden gij welligt met den heer redacteur bekend zijt) de ware toedragt der zaak mede te deelen; en ziet, hoe toepasselijk! te huis komende, vind ik jaist uwe letteren. Mijn voornemen was, om die dadelijk te beantwoorden, maar huisselijke omstandigheden verhinderden dit.

»Het artikel in de *Arnhemse Courant*, van den 20sten dezer, is geheel waarheid, behalve dat door den burgemeester niet is beloofd geworden, om den volgen dag de aardappelen voor f 1.50 te zullen leveren. (Het was ons, intusschen, aldus mededeeld.)

»In het artikel of berigt van gisteren, komt voor, dat de poelier in verzekerde bewaring genomen is; dit is niet juist. Toen hij zich laatstleden maandag in de boterwaag bevond, nam de menigte hem in de grabbel, en hij zoude er slecht afgekomen zijn, indien niet eenige agenten hem ontsel hadden, welke hem, op last van den burgemeester, naar het stadhuis bragten, waar hij zoo lang (in verzekerde bewaring) vertoefd heeft, totdat zich het volk verwijderde, waarna hij oogenblikkelijk naar huis gegaan is. Overigens is al het in het berigt voorkomende volle waarheid, hetwelk door honderden getuigen kan gestaafd worden.

»Nu volgt het gebeurde van maandag; alles geheel naar waarheid.

»'s Morgens om 6 uur verzamelden zich verschillende troepen, zoo wel vrouwen als mannen, op de markt, en gaven met luide stemmen te kennen, dat zij iedereen opkoop van boter en van meer dan eene mud aardappelen krachtadig zouden te keer gaan; de politie, zoo wel als de burgemeester, bevond zich op de markt, en, niettegenstaande hunne tegenwoordigheid, werden verschillende lieden, die voor hun eigen gebruik kochten, zóo door het gemeen mishandeld, dat zij door de vlugt het gevaar ontkwamen; de politie bleef, als het ware, werkloos. Tegen 12 ure begaf zich de poelier in de boterwaag; nu stormde alles naar binnen; de tooneelen, die daar voorvielen, waren verschrikkelijk; met moeite werd de poelier door de agenten als het ware van den dood gered en naar het stadhuis, zoo als boven reeds vermeld, gebragt. Nu was het volk niet meer te beteugelen: overal vormden zich, tegen den middag, en vooral aan de Waal, groote troepen, en gaven aldaar hun voornemen te kennen om 's avonds op nieuw te beginnen, en werkelijk was ten 10 ure het huis van den poelier niet meer te genaken: een troep vrouwen en jongens kwam zingende en joelende uit de Botelstraat, smet in de Hezelstraat bij den heer *v. d. Wedden* en *doctor Mulder* eenige glazen in; hield een oogenblik stand voor het huis van bakker *Rayalt*, schold hem geweldig en dreigde hem te zullen optknoopen, indien hij voor den dag dorst te komen. Onder het nog hier en daar inwerpen van eenige glazen, trok men naar den poelier, en vereenigde men zich met de anderen; — door den commissaris van politie werd eene aanspraak gedaan, om rustig naar huis te gegaan, dewelke, zoo wel als die van den burgemeester, met een woest geschreeuw, van: »Wij zullen hem gaan begraven!» beantwoord werd; eene patroelje van 40 manschappen, die aangerukt was, kreeg, toen men zag dat er niets aan te doen was, het bevel om met geveld geweer er op in te gaan, dat gebeurde, maar ook gelukkig weder verhindert werd door de aankomst van den heer plaats-commandant, die het gevaarlijke daarvan insag en zulks oogenblikkelijk deed staken. Onder het doen laden der geweren, deed *Z. E. G.* het geraarvolle van de positie der menigte inzien, herinnerde het voorgevalene te Le-warden, hetwelk de uitwerking had, dat de nieuwsgierigen zich spoedig verwijderden en het volk zich in troepen naar andere plaatsen begaf. Middelerwijl kwamen meerdere militairen onder de wapenen, en sterke patroeljes doorkruisten de geheele stad. Ieder, die zich zelf op zijn eigen stoep bevond, moest in huis, en zodoende gelukte het, de menigte naar huis te krijgen.

»Gisteren morgen ten 10 ure, bragt de zoon van den poelier 8 vates boter naar een schip, hetwelk op de Waal in lading lag; honderde jongens, deden hem nitgeleide; het bleef toen echter bij uitschelden en gooijen met paarden-drek; om twaalf uren werd de in de *Nijmeegsche Courant* voorkomende proclamatie bekend gemaakt (voorzeker hoogst noodig, als de bewegingen (onlusten) niet hadden plaats ge-

had). Gister avond bevonden zich weder honderde lieden, echter meest nieuwsgierigen, voor het huis van den poelier, die om half elf zeer langzaam uiteengegaan zijn.

»Het doet mij leed, waarde F., dat dit mijn schrijven door mijne meid te laat bezorgd is; te meer spijt mij zulks, om reden ik gehoord heb, dat de poelier eene brief aan de redactie der *Arnhemse Courant* geschreven heeft (1), en voldoening verzoekt, dat hij *geregelyk* (2) is opgepakt, zoo als het berigt, in genoemde courant vermeld, opgeeft.

»De *Nijmeegsche Courant* zegt, . . . dat men . . . zich onthield van alle cadelijkheden, en honderde menschen hebben gezien hoe een persoon uit het naburige dorp *Druten* is mishandeld geworden; hoe de poelier door de agenten uit de handen der belhamels is gered, en hoe vele boerinnen in de waag kneuzingen hebben bekomen en verklaard, in het vervolg liever met hunne goederen naar Arnhem, Grave of Tiel te gaan, dan zich aan de handelwijze van het gemeen bloot te stellen.

»Verder zegt de *Nijmeegsche Courant* »zonder dat er tot eenigen maatregel van geweld toevlugt is »behoeven genomen te worden.»

»Ik zelf, en meer anderen met mij, heb de militairen met geveld geweer zien ageren; gisteren morgen spraken wij met ons vieren den plaats-commandant; Z Wel Ed. Gestr. verklaarde in persoon, dat het wellicht aan hem te danken was, dat, door het spoedig intrekken der order daartoe, de menigte zoo goed uiteengegaan is. Z. Wel Ed. Gestr. maakte de opmerking, dat, indien er ongelukkigerwijze één persoon ware gewond geworden, het volk uit woede tegen de militairen zoude zijn ingegaan: en wat vermogen 40 miliciens tegen honderde uitgehongerde lieden!

»De patroeljes hebben den geheelen nacht tot 4 morgens 4 ure de stad doorgekruist.»

»Dat er vrouwen, met messen gewapend, gezien zijn, heb ik niemand hooren zeggen; maar wel hebben zij bij den poelier aan huis geroepen: »kom er »er uit als gij durft, dan zullen wij u met onze »messen, die zoo lang geen brood gesneden hebben, »tot stukken snijden.»

»Of er arrestatiën hebben plaats gehad is mij onbekend; men zegt algemeen van neen.

»Een ieder dacht, dat zulks maandag middag zoude plaats hebben, uithoofde de politie zoo werkloos bleef; men vooronderstelde, dat zij, zodoende, de belhamels zoude leeren kennen, en tegen het einde der markt die personen te laten inspalmen. Had zulks plaats gehad, waarlijk, dan zouden die bedroevende tooneelen zich niet voorgedaan hebben.

»Op onze burgemeester valt niets te zeggen. ZWEd. Achtb. heeft genoeg gedaan; maar omtrent den commissaris en zijne onderhoorigen is men algemeen minder tevreden.

»Ziedaar; Waarde Zwager! wel wat breedvoerig, edoch de zuivere toedragt der zaak. Als onze vermaarde . . . F. . . eens een duchtig smeertje konde gegeven worden, zoo zoude men daarmede velen verplichten.

»Zoodra er iets voorvalt, zal ik oogenblikkelijk schrijven: hoe het morgen zal afloopen weet men niet, maar dat kan ik u zeggen, dat het volk hoe langer hoe brutaler wordt. Maak van dit mijn schrijven bescheiden gebruik, en geloof mij steeds, na hartelijke groete aan uw allen.

Uwen Zwager
W. S.

— Op eene thans te Brussel geopende tentoonstelling van bloemen, is onder anderen eene zilveren medaille toegewezen aan den heer *E. Glym*, te Utrecht, voor de door hem ingezonden heideplanten.

(1) Dien het overtollig is te plaatsen, na het boven gemelde.

(2) Is niet aldus in de *Arnhemse Courant*, noch in de *Nijmeegsche*, te lezen.

Stedelijke Publicatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad Arnhem brengen hiermede ter kennis van de belanghebbers, dat de loting voor de kramen voor de aanstaande kermis, welke den 26sten augustus e. k. invalt, en den 2den september daaraanvolgende geëindigd moet zijn, zal plaats hebben den 21sten augustus, des voormiddags ten tien ure, op het stadhuis alhier; en worden de belanghebbers uitgenoodigd, om zich vóór of op den 20sten dier maand in persoon, of bij gefrankeerde brieven, te adresseren aan den opzigtig over de markten, *E. J. van Ruijven*, wijk C, no. 331.

Wijders wordt bekend gemaakt, dat op den 26sten dier maand alhier eene paardenmarkt zal gehouden worden. *Arnhem*, den 23sten Julij 1847.

Advertisiën.

De Notaris Mr. *J.B. NIJHOFF*, gevestigd te Arnhem, zal, namens Heeren Regenten van het Burger-Weeshuis, te Arnhem, in het *Groote Logement*, op het *Loo*, bij *Apeldoorn*, bij Mejufvrouw de Weduwe *J. VALK*, op Maandag den 9den Augustus 1847, des middags ten 12 uur, bij inzet, in Perceelen en Massa, in het openbaar veilen, en op den 23sten Augustus daaraanvolgende, terzelfder uur en plaats, bij toeslag, aan de meestbiedenden finaal verkoopen;

Eene BOUWPLAATS, de *WEZENPLAATS* genaamd, gelegen in de Buurschap *Uggelen*, Gemeente *Beekbergen*, Kanton *Apeldoorn*, bestaande in HUIS, met ACHTERHUIS, SCHUUR, twee SCHAAPS-KOOIJEN, twee BERGEN en één BAKHUIS. BOUW- en WEILAND en AKKERMAALS-HEGGEN; te zamen groot ongeveer 19 Bunders. — Voorts den ERFPACHT aan een stuk GROND van de Mark van *Uggelen*; alles in pacht bij *GEURTSSEN*, tot Petri 1849.

Nadere informentien zijn te verkrijgen dagelijks, Zou- en Feestdagen uitgezonderd, bij genoemden Notaris *NIJHOFF*, en bij den Heer Rentmeester *MOLL*, bij welke beiden de Veil-Conditiën, van af 8 dagen vóór den inzet, zullen ter visie liggen.

OPENBARE VERKOOP

VAN

HUIZEN,

te *Doesborgh*, in de Stadswaag, bij inzet, Donderdag den 5den, en, bij toeslag, Donderdag den 19den Augustus 1847, beide des voormiddags om 11 uur.

10. Een HUIS en ERVE, in de Meipoortstraat, met daarin bestaanden IJZERWINKEL, sedert eene reeks van jaren met goed gevolg uitgeoefend, voorts een WOONHUIS, met PAKHUIS daarnaast, en grooten TUIN daarachter.

20. Een blok HUIZEN, in de Meipoortstraat, bestaande in drie WOONHUIZEN en één PAKHUIS.

30. Twee naast elkander staande HUIZEN, in de Boekholtstraat, met TUIJNEN daarachter.

Narigt is te bekomen aan het Kantoort van den Notaris Mr. *R. W. J. KETJEN*, te *Doesborgh*.

De Notaris *KOLFSCHOTEN*, te Arnhem, zal, op Woensdag den 4den Augustus 1847, des voormiddag om 10 uur, ten huize van den Heer *MACHEN*, in de Bakkerstraat, Wijk D, No. 148, te Arnhem, publiek verkoopen:

Allerhande MEUBELAIRE GOEDEREN, als *Mahonijhouten* STOELLEN, TAFELS, LEDIKANTEN, SPIEGELS, LADETFELS: een *Mahonijhouten* KABINET, eene SECRETAIRE, KAGCHELS, eenige WIJNKOOPERS-GEREEDSCHAPPEN en andere voorwerpen.

De goederen zijn, daags voor den verkoop, van 10 tot 3 ure, voor een ieder te zien.

Degenen, welke nog iets te vorderen mogten hebben of verschuldigd zijn aan voormolden Heer *MACHEN*, gelieven daarvan opgaaf of betaling te doen ten zijnen huize, voor of op den 4den Augustus 1847.

† † † Op den Huize *BERGSTEIN*, te *Ellekum*, zal, ten overstaan van den Notaris *VAN ROSENTHAL*, standplaats hebbende te *Velp*, op den 2den Augustus 1847, des morgens ten 9 ure, worden verkocht:

Een nette INBOEDEL, mitsgaders eenige *PHYSISCHE* en *WERKTUIGKUNDIGE* VOORWERPEN; eene uitmuntende KUNST-DRAAIBANK, met *Engelsche* GEREEDSCHAPPEN; MICROSCOOP, JAGTGeweER, PISTOLEN, HORENS en SCHELLEN en verdere LIEFHEBBERIJEN; — eenige wel geconserveerde BOEK- en PLAATWERKEN, en, eindelijk, eene menigte BLOEMGEWASSEN in POTTEN. — Alles Zaterdag, den 31sten Julij, daags te voren, van 10 tot 4 uur te zien.

TE KOOP

Voor eenen matigen prijs, eene op den 10den dezer meik geworden *EZELIN* met *VEULEN*. — Te bevragen bij *H. VERSTEEG*, in de Bakkerstraat, bij wien *TE KOOP* is een net *WAGENTJE*, voor een persoon die gebrek niet is, of niet in staat is te kunnen loopen. Hetzelfde kan met een, twee of zonder Ezels worden gespannen en zeer gemakkelijk door één mensch worden geduwd. — *Brieven franco*.

Arnhem, 21 juli 1847.

† † † De Ondergeteekende vermeent, langs dezen weg te moeten bekend maken, dat de VENNOOTSCHAP, welke, krachtens onderhandsche overeenkomst, van den 1sten Februarij 1841, tusschen den Heer *H. W. FROMBERG*, Architect alhier, en den ondergeteekende bestaan heeft, bij onderhandsche akte, van den 13den dezer, ONTBONDEN IS, en dat hij, van nu af aan, het vak van ARCHITECTUUR, en al wat daartoe betrekking heeft, voor eigen rekening uitoefent. — Hij neemt de vrijheid, zich in de gunst van een iegelijk aan te bevelen. Zich vleijende, dat het vertrouwen, steeds zoo ruimschoots geschonken, ook hem, op zich-zelven werkende, moge ten deel vallen, daar het zijn ernstigst streven blijven zal, om het zich duurzaam waardig te betoonen.

Arnhem, den 21sten Julij 1847.

W. A. NICOLA,

Architect.

† † † *HOLLOWAY'S PILLEN* en *ZALF*.
† † Eene genezing van *Waterzucht*. — Kapitein *JAMES EYRE*, in dienst van de Compagnie, wonende te *Boulogne*, leed hevig aan die kwaal en was, niettegenstaande herhaalde kunstbewerkingen, bijna het slagtoffer dezer ziekte geworden, toen hij de *Holloway's Zalf* in groote hoeveelheid begon in te wrijven; bovendien gebruikte hij veel van deze Pillen, die hem in 9 weken zoo ver herstelden, dat hij 25 Engelsche mijlen per dag kon wandelen. Ieder onnatuurlijk gezwel wordt door deze Zalf genezen.

Zijn, op franco-aanvraag, à contant te bekomen bij de Heeren *F. ROMEIJN, Fz.*, Depotthouder te Arnhem; *B. ADAMA* te Amsterdam; of aan het Hoofdepôt bij den Heer *J. E. VAN SANTEN KOLFF*, te Rotterdam, alsmede te *Londen*, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

Rijn-Stoombootvaart.
KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ.

DAGELIJSCHER DIENST

Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 ure, (precies) om nog denzelfden avond te Keulen aan te komen.

Deze dienst sluit zich te *Duisburg* aan den *Köln-Mindener-Spoorweg* en biedt alzoo eene zekere gelegenheid, om tegen 8 uur 30 minuten des avonds te Keulen aan te komen, en met de om 9½ uur van daar vertrekkende Boot dezer Maatschappij naar *Coblentz, Mainz, Mannheim* en *Straatsburg* verder te kunnen reizen, wordende naar al deze plaatsen directe en Personaal-Kaarten afgegeven, welke groote voordeelen aanbieden.

Aankomst te Arnhem des avonds omstreeks zes ure, in correspondentie met den laatsten Spoorreijn naar Amsterdam en Diligences naar *Nijmegen* en *Zutphen*.

Door deze gelegenheid is het mogelijk goederen van Amsterdam naar Keulen in twee, naar Mainz en Frankfurt in drie, naar Mannheim, in drie en een halven, en naar Straatsburg in vier en een halven dag te verzenden.

Nadere inlichtingen, zoo ook het *Tarif* van de vrachten, in eens van Amsterdam tot Straatsburg en alle tusschen gelegene plaatsen, zijn te bekomen bij den ondergeteekende te Arnhem, de Factorij der Nederlandsche Rijn-Spoorweg te Amsterdam en door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie Maatschappij (*JONKER*).

Arnhem, Junij 1847.

H. BUDE, G. J. Z.

•• Bij *LANGENDAM & COMP.*, Boekdruckers en Boekhandelaren te *Nijmegen*, is van de pers gekomen en verkrijgbaar:

DE *VAAKHEID* EN *HARE* *VERVALSCHING*, of de Roomsche-Katholieke Kerk ontvouwd en gehuldigd; tegenover de verdediging van den *Duisburger-Katechismus*, van *HERM. JOH. GRÄBER*, Evang. Pred. te Meiderich, mede arbeider aan den *Katechismus*, door *HEINR. RÜTJES*, Theol. Doct. Vrij naar het Hoogduitsch, door *Mevr. A. J. M. B.* In Carton. Prijs fl. 25. — Heeren Boekhandelaren genieten 25 pCt. rabat en 13/12.

Dit werk, hetgeen in het Hoogduitsch binnen weinige weken eene nieuwen druk beleefde, heeft, om de duidelijke en bondige wijze, waarop in hetzelfde de Katholieke Leer en menig strijdpunt met andersdenkenden worden toegelicht, blijvende waarde. Hetzelfde wordt niet algemeen in commissie verzonden, maar is mede verkrijgbaar gesteld bij den Heer *C. S. LANGENHUIZEN*, te Amsterdam. Aanvraag vrachtvrij.

Door eerstgenoemden zijn alom verzonden Prospectussen en Lijsten van teekening op een HANDBOEK VOOR *LANDMETERS*, en voor hen, die het *Werkdigid Meten*, *Waterpassen* en het *Maken van Kaarten* wenschen te leeren, door *G. MASSEUR*, oud-beëdigd Landmeter.

In dit Handboek wordt de uitvoering der werkzaamheden, zooals die tot het opmeten en waterpassen van terrein op de plaats zelve vereischt wordt, zoo eenvoudig mogelijk voorgedragen, en de regels, daartoe benodigd, zonder behulp der Algebra, onderwezen; slechts eenige kennis van de allereerste beginselen der Meetkunde is voldoende. Men zal in dit werkje een voldoende onderrigt vinden voor de thans in gebruik zijnde manier van Opmeten, *Waterpassen* en *Kaarteren* van terrein.

Het werk zal in één deel compleet zijn; formaat, letter en papier overeenkomstig het Prospectus. Het zal ruim 100 bladzijden beslaan, met een aantal van 9 uitslaande platen, en aan de Intekenaren voor den geringen prijs van *f2.25* afgeleverd worden; buiten teekening zal hetzelfde niet dan tegen verhoogden prijs verkrijgbaar zijn.

Ten einde de oplage eenigzins te kunnen regelen, hebben de ondergeteekenden besloten, om dit werk bij teekening uit te geven en daartoe tot ultimo Julij eerstkomende gelegenheid te geven.

Men teekent in bij de uitgevers en bij alle solide Boekhandelaren en Postdirecteuren des Rijks.

LANGENDAM & COMP.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 23 Julij 1 Et 7 Palm 7 Duim: gew. O.D. gev. 3 D.

Te Arnhem, bij *C. A. THIEME*, Boekdrukker.